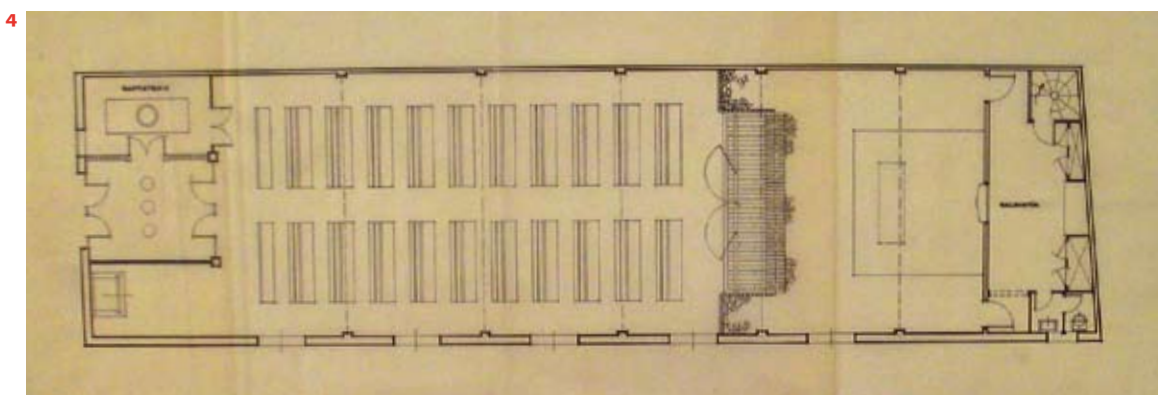
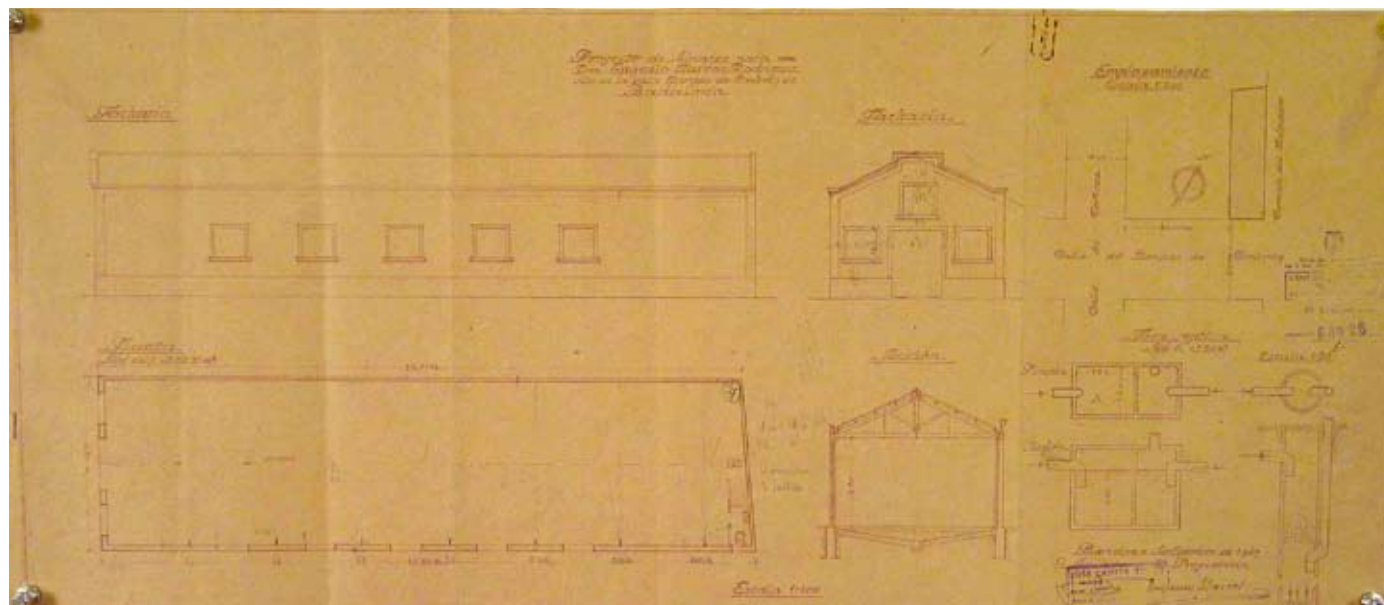
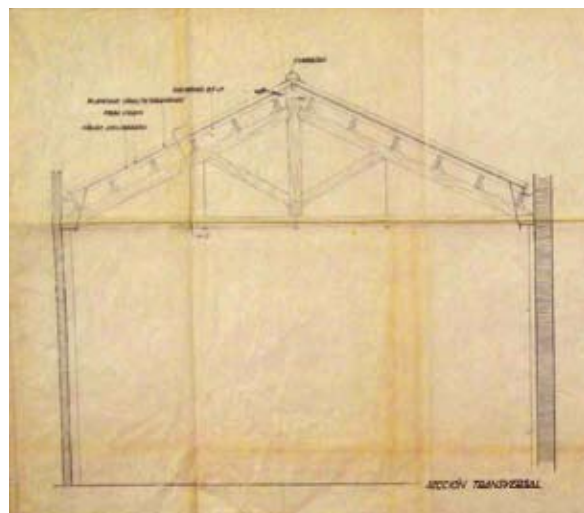
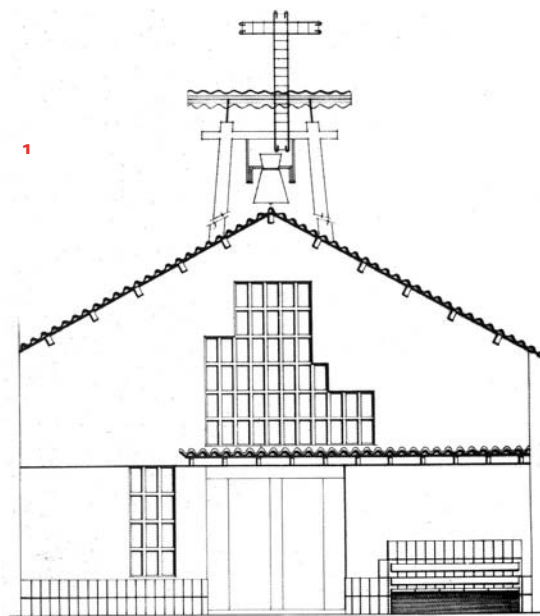

Parroquia de Sant Jaume, Badalona 1957

Antoni de Moragas, arquitecte

Víctor Rahola i Stefano Cortellaro

1 Projecte d'Antoni de Moragas, 1958, alçat. Design plans by Antoni de Moragas, 1958, elevation. Proyecto de Antoni de Moragas, 1958, alzado.

2 Projecte de magatzem, 1947. Original warehouse project, 1947. Proyecto de almacén, 1947.

3 Projecte d'Antoni de Moragas, 1958, secció. Design plans by Antoni de Moragas, 1958, section. Proyecto de Antoni de Moragas, 1958, sección.

4 Projecte d'Antoni de Moragas, 1958, planta. Design plans by Antoni de Moragas, 1958, layout. Proyecto de Antoni de Moragas, 1958, planta.

El 7 d'agost del 1957, Antoni de Moragas redacta un projecte de reforma d'un magatzem que era a mig acabar, per a l'església de Sant Jaume, a Badalona.

L'estructura existent, un magatzem de planta rectangular amb una coberta que encara no estava enllestida, respon a un projecte del 1947, a la memòria del qual hi apareix la descripció següent: "En un solar que confronta amb el carrer del Marqués de Mont-roig, de Badalona, es projecta construir una planta baixa destinada a magatzem. La construcció es farà amb murs de fàbrica de maó amb morter de calç i la coberta amb armadures i corretges de fusta, damunt les quals recolzaran i es fixaran unes planxes ondulades de fibrociment. El paviment es construirà amb formigó [...]."

El capellà de la parròquia de Sant Jaume, per raons econòmiques, proposa a Moragas la reutilització del magatzem existent per a edificar-hi una església, en un barri obrer de Badalona. El projecte, doncs, marcat per un pressupost molt ajustat, respecta i assumeix com a valor el caràcter industrial de l'edifici i del barri.

El programa funcional s'adapta a la planta existent. Així, la sala s'il·lumina mitjançant les obertures existents a la façana lateral, a les quals Moragas adapta uns tancaments de fusta basculants —que sobresurten de la cara interior de la paret mitjançant uns marcs especials—, protegits per unes gelosies exteriors compostes per peces ceràmiques quadrades.

El cor, accessible mitjançant una escala de fusta, de la qual no es va arribar a construir la barana de tub metàl·lic present al projecte, és una estructura composta per bigues i biguetes de fusta, amb un forjat, que alhora és paviment, de taulons de fusta.

El baptisteri, delimitat per una gelosia de peces ceràmiques hexagonals, té el mateix

On 7 August 1957, Antoni de Moragas drew up plans for the reform of a warehouse, which was half completed, to construct the church of Sant Jaume, in Badalona.

The existing structure, a warehouse with a rectangular layout and an unfinished roof, corresponds to a project from 1947 whose planning records contain the following description: "On a plot facing onto Calle del Marqués de Montroig, in Badalona, it is planned to build a single-storey building as a warehouse. The construction's walls will be brick masonry with limestone mortar with a roof with wooden frame and purlins, which will support corrugated fibre-cement sheets. The floor will be made of concrete..."

The Sant Jaume parish priest, for financial reasons, put forward a proposal to Moragas to reuse the existing warehouse in order to build a church in a working-class area of Badalona. The design, marked therefore by a very tight budget, respects and adopts as a value the industrial nature of the building and its neighbourhood.

The functional programme was adapted to the existing layout. Thus, the hall is lit via openings that existed in the side façade, to which Moragas adapted some tilting pieces of wooden joinery — which project from the wall's interior face via special frames — protected by exterior latticework made up of square ceramic pieces.

The choir, accessible via a wooden staircase, whose metal tube banister (included in the designs) was never built, is a structure made up of wooden beams and joists with wooden-plank flooring.

The baptistery, delimited by a latticework of hexagonal ceramic pieces, has the same stone flooring as that used around the altar area, while the main hall floor is made of

5
Façana principal.
Main façade.
Fachada principal.

6
Accés, baptisteri i cor.
Access, baptistery
and choir.
Acceso, baptisterio
y coro.

El 7 de agosto de 1957 Antoni de Moragas redacta un projecte de reforma de un almacén, que se encontraba a medio finalizar, para la iglesia de Sant Jaume, en Badalona.

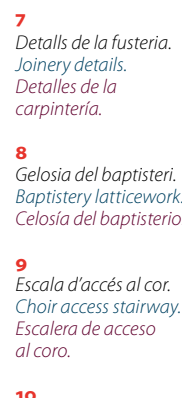
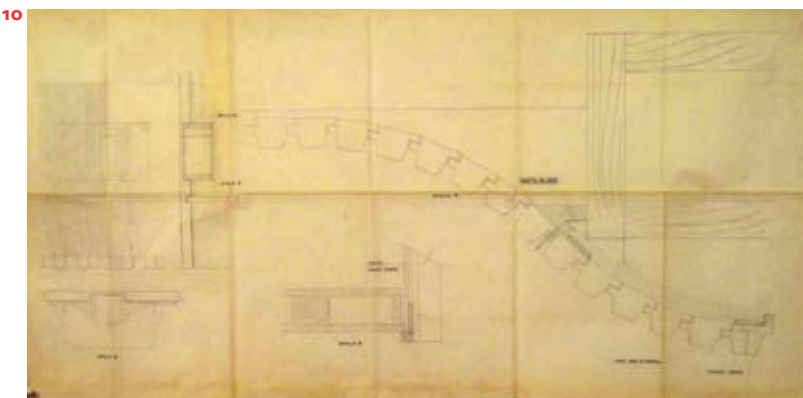
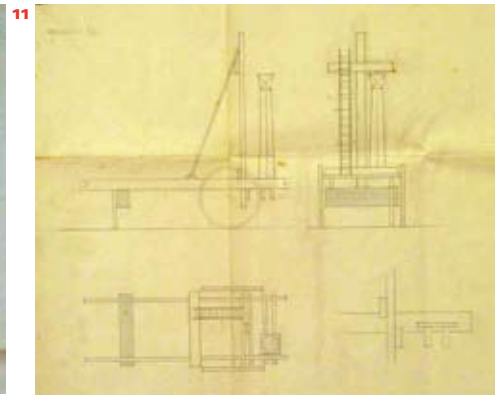
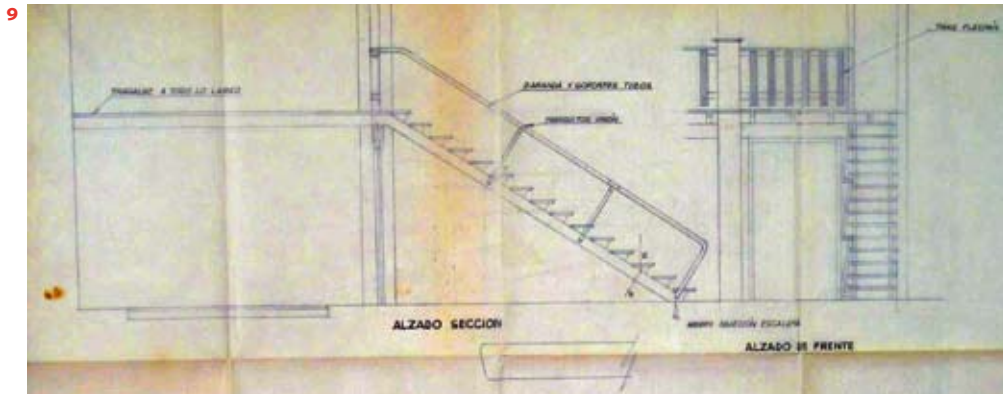
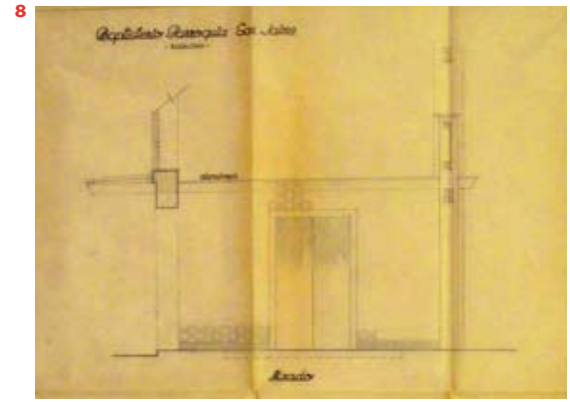
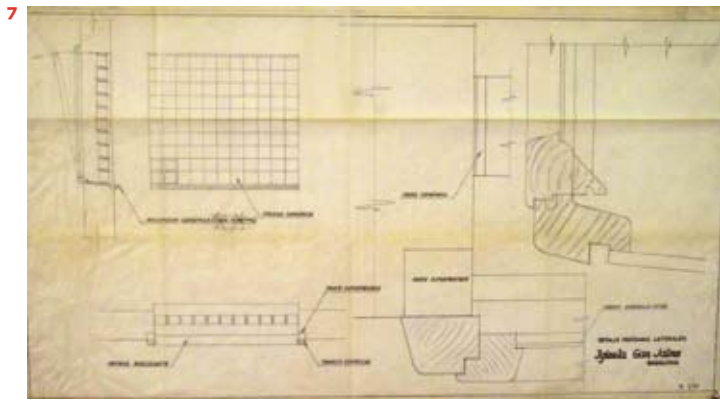
La estructura existente, un almacén de planta rectangular cuya cubierta no estaba terminada, responde a un proyecto de 1947 en cuya memoria aparece la siguiente descripción: "En un solar con frente a la calle del Marqués de Montroig, de Badalona, se proyecta construir una planta baja destinada a almacén. La construcción se hará con muros de fábrica de ladrillo con mortero de cal y la cubierta con armaduras y correas de madera, sobre las que se apoyarán y fijarán planchas onduladas de fibrocemento. El pavimento se construirá en hormigón [...]."

El cura de la parroquia de Sant Jaume, por razones económicas, propone a Moragas la reutilización del almacén existente para edificar una iglesia en un barrio obrero de Badalona. El proyecto, marcado, pues, por un presupuesto muy ajustado, respeta y asume como valor el carácter industrial del edificio y del barrio.

El programa funcional se adapta a la planta existente. Así, la sala se ilumina mediante las aberturas existentes en la fachada lateral, a las que Moragas adapta unas carpinterías de madera basculantes —que sobresalen de la cara interior de la pared mediante unos marcos especiales—, protegidas por unas celosías exteriores compuestas por piezas cerámicas cuadradas.

El coro, accesible mediante una escalera de madera, cuya barandilla de tubo metálico (presente en el proyecto) no llegó a construirse, es una estructura compuesta por vigas y viguetas de madera con un forjado-pavimento de tablas de madera.

El baptisterio, delimitado por una celosía de piezas cerámicas hexagonales, tiene el mismo pavimento de piedra presente en la zona del altar, mientras que el pavimento de la sala es de baldosas cerámicas, el mismo material

paviment de pedra present a la zona de l'altar, mentre que el paviment de la sala és de rajoles, el mateix material utilitzat per a revestir les parets de l'església i també per al sòcol, el banc i el respall del banc que hi ha a la façana principal.

La paret de l'altar i el sagrari es revesteixen amb llistons de fusta verticals, que també s'utilitzen per als mòduls fixos de la fusteria de la façana principal i de l'accés a la sala.

A més de la barana metàl·lica amb passamà de fusta, la transició entre la sala i l'altar es resol mitjançant canvis de paviment (ceràmic i de pedra), accentuats per esglaons (de maó massís, col·locat de cantó, i de granit massís).

El baldaquí es compon de dues bigues de fusta en volada, encastades a la paret del sagrari i sostingudes damunt l'armadura a l'altre extrem, mitjançant tirants metàl·lics, i d'unes biguetes que suporten unes plaques de tàblex microperforades, iguals que les de la coberta de la nau.

La intervenció més consistent és a la façana principal. Antoni de Moragas respecta la simetria de la façana existent, tot col·locant el campanar a eix amb l'accés, mentre que la resta d'elements que introdueix a la façana tendeixen a una composició asimètrica (tot i que la fusteria del cor finalment no s'executa segons el projecte).

ceramic tiles, the same material used to cover the walls of the church and also for the plinth, the bench and the bench's backrest to be found on the front façade.

The altar wall and the sacrum are clad with vertical wooden strips, also used for the fixed modules of the joinery on the main façade and the access to the hall.

In addition to the metal railing with a wooden handrail, the transition between the hall and the altar is resolved using changes of flooring (ceramic and stone), accentuated by steps (of solid brick, placed on end, and of solid granite).

The canopy is composed of two wooden beams forming a cantilever, sunk into the wall of the sacrum and sustained over the truss at the other end via metallic braces, and joists that support micro-perforated fibreboard panels the same as those in the roof of the nave.

The most coherent intervention is that of the main façade. Antoni de Moragas respected the symmetry of the existing façade, placing the bell tower on an axis with the church access, while the other elements that he introduced into the façade tend towards an asymmetrical composition (although in the end the choir joinery was not executed according to the design).

7
Detalls de la fusteria.
Joinery details.
Detalles de la carpinteria.

8
Gelosia del baptisteri.
Baptistry latticework.
Celosía del baptisterio.

9
Escala d'accés al cor.
Choir access stairway.
Escalera de acceso al coro.

10
Detalls del sagrari.
Details of the sacrum.
Detalles del sagrario.

11
Pas de Setmana Santa, no construït.
Holy Week float, never built.
Paso de Semana Santa, no construido.

12
Detalls del baldaquí.
Details of the canopy.
Detalles del baldaquín.

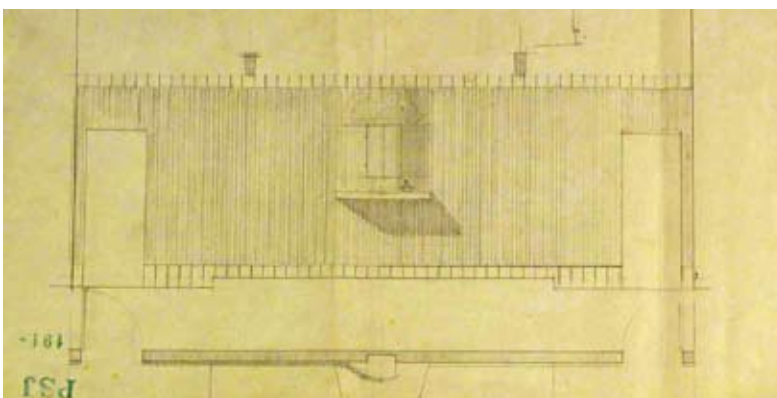
empleado para revestir las paredes de la iglesia y también para el zócalo, el banco y el respaldo del mismo que se encuentran en la fachada principal.

La pared del altar y el sagrario se revisten con listones de madera verticals, utilizados también para los módulos fijos de las carpinterías de la fachada principal y del acceso a la sala.

Además de la barandilla metálica con pasamanos de madera, la transición entre la sala y el altar se resuelve mediante cambios de pavimento (cerámico y de piedra), acentuados por peldaños (de ladrillo macizo, colocado de canto, y de granito macizo).

El baldaquín se compone de dos vigas de madera en voladizo, empotradas en la pared del sagrario y colgadas sobre la cercha en el otro extremo, mediante tirantes metálicos, y de unas viguetas que soportan unas placas de táblex microperforadas, iguales que las de la cubierta de la nave.

La intervención más consistente ente está en la fachada principal. Antoni de Moragas respeta la simetría de la fachada existente, colocando el campanario a eje con el acceso, mientras que los demás elementos que introduce en la fachada tienden a una composición asimétrica (aunque la carpintería del coro finalmente no se ejecutará según el proyecto).

*Alçat i planta del sagrari.
Elevation and floor plan of the sacarium.
Alzado y planta del sagrario.*

*Imatges de l'altar.
Images of the altar.
Imágenes del altar.*

Els pocs elements utilitzats —tancaments fixos de plom, coberta d'uralita i el campanar de formigó armat que sosté la creu, feta amb l'armadura de dos cèrcols creuats— segueixen la lògica d'estètica "industrial" del projecte.

L'església ha experimentat algunes modificacions: els vidres de color groc i la finestra del baptisteri han estat substituïts per vitralls; el terra ceràmic, per gres; l'escala, la barana de l'altar i la gelosia del baptisteri han desaparegut, i a la creu se n'hi ha sobreposat una altra d'acer inoxidable. Tot i que una senzilla intervenció de restauració seria suficient per a retornar-la al seu estat original, a hores d'ara està afectada per un expedient d'enderrocament i per un projecte que pretén edificar un bloc d'habitatges a la façana que dona al carrer, i que faria retrocedir l'església, l'accés de la qual se situaria a la façana lateral. ♦

Víctor Rahola i Stefano Cortellaro
Traduït per Esteve Comes i Bergua

The few elements used – fixed leadwork, corrugated asbestos-cement roofing and the reinforced concrete bell tower that holds the cross, produced using two crossing metal bands – follow the design's "industrial" aesthetic logic.

The church has undergone some other alterations: the yellow glass and the window of the baptistery have been substituted by stained glass windows; the ceramic floor, by grès stoneware; the stairway, altar railing and baptistery lattice have disappeared, and the original cross has been superimposed by one made of stainless steel. Although a simple restoration intervention would be sufficient to return it to its original state, it is currently affected by a demolition order and a project that intends to build on the façade overlooking the street and push back the church, whose new access would be situated on the side façade. ♦

Víctor Rahola and Stefano Cortellaro
Translated by Debbie Smirthwaite

Los pocos elementos empleados —carpintería fija de plomo, cubierta de uralita y el campanario de hormigón armado que sostiene la cruz, realizada con la armadura de dos zunchos cruzados— siguen la lógica de estética "industrial" del proyecto.

La iglesia ha sufrido algunas modificaciones: los cristales de color amarillo y la ventana del baptisterio han sido sustituidos por vitrales; el suelo cerámico, por gres; la escalera, la barandilla del altar y la celosía del baptisterio han desaparecido, y a la cruz se le ha superpuesto otra de acero inoxidable. Aunque una sencilla intervención de restauración sería suficiente para devolverla a su estado original, en la actualidad está afectada por un expediente de derribo y por un proyecto que pretende edificar un bloque de viviendas en la fachada que da a la calle y hacer retroceder la iglesia, cuyo nuevo acceso se situaría en la fachada lateral. ♦

Víctor Rahola y Stefano Cortellaro